

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 30

din 03 februarie 2023

Cu privire la rezultatele controlului efectuat în temeiul Deciziei Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova nr. 391 din 23.12.2022

Prin Decizia Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova nr. 391 din 23.12.2022, în temeiul autosesizării vicepreședintei Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA), Ana Gonța, a fost dispusă efectuarea monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, a principalului program audiovizual informativ al seriei, la capitolul respectării art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA).

Prin scrisoarea nr. 64 din 16.01.2023, CA a solicitat serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA” prezentarea înregistrărilor cu difuzarea principalului program audiovizual informativ al seriei pentru perioada 09-15 ianuarie 2023. Perioada supusă controlului a fost selectată aleatoriu – 09-15 ianuarie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, CA a efectuat monitorizarea principalului program audiovizual informativ al seriei prin prisma respectării prevederilor art. 13 din CSMA.

Rezultatele monitorizării au atestat că, în perioada 09-15 ianuarie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA” a difuzat, la ora 19:00, buletinele de știri cu denumirea „Global”. Programul informativ s-a axat pe prezentarea știrilor interne și a celor externe.

09 ianuarie 2023

Denumirea programului: „Global”

Ora difuzării: 19:07:53 (durata: 23 min. 56 sec.)

În cadrul programului de știri au fost difuzate subiecte cu următoarele titluri:

1. Марчел Спатарь подал в отставку с поста Министра Труда и Соцзащиты.
2. Борец с коррупцией: Майя Санду вошла в топ-5 историй THE LUXEMBOURG TIMES.
3. В Молдове начали действовать новые тарифы 22 на районные и межрайонные перевозки.
4. Медицинская система закончила 2022 год с дефицитом около 1000 специалистов.
5. В Кишиневе могут ограничить скорость дорожного движения.
6. Отчет: около 64% жителей Молдовы имеют избыточный вес.
7. В декабре Молдова экспортировала больше винограда, чем ожидалось.
8. В Кишиневе все выброшенные елки отправят на переработку.
9. В Кишиневе таксиста приговорили к 12 годам тюрьмы за изнасилование девочки.
10. Байден прибыл в Мексику с первым визитом за два года своего президентства.
11. Кевин Маккарти благодарит за поддержку Дональда Трампа.
12. В Бразилии объявлен режим ЧС.
13. Германия приняла командование морской группой постоянной готовности НАТО.
14. Швеция называет требования Турции невыполнимыми.
15. Митинги солидарности с иранскими протестующими.
16. В Ватикане открыт доступ к гробнице Бенедикта XVI.
17. Экоактивисты спасают деревню в Германии.
18. Туалет превратили в мини-лабораторию.
19. Австрийское озеро – редкий естественный каток.
20. На Гавайях проснулся вулкан Килауэа.

La data de 09 ianuarie, în cadrul principalului buletin de știri au fost difuzate 20 de subiecte, dintre care 11 subiecte (subiectele 10-20) nu au avut indicate sursele de proveniență a înregistrărilor.

Totodată, este de specificat faptul că, în cadrul subiectului nr. 19 „Австрийское озеро – редкий естественный каток”, comentariul reportajului nu corespunde imaginilor și titlului prezentat. Comentariul care însoțea știrea era despre faptul că în Manila, capitala Filipinelor, 10 mii de catolici au participat la procesiunea tradițională cu ocazia zilei Nazareanului Negru. Prin urmare, între subiectul abordat și imaginile ce însoțesc comentariul nu există o conexiune reală.

10 ianuarie 2023

Denumirea programului: „Global”

Ora difuzării: 19:05:52 (durata: 21 min. 16 sec.)

În cadrul programului de știri au fost difuzate subiecte cu următoarele titluri:

1. Более 11 тыс. семей не получат компенсации по высокой категории уязвимости.
2. Германия передаст Молдове партию бронетранспортёров Пиранья.
3. В Молдове снизят с 200 евро до 150 евро стоимость посылок, не облагаемых налогом.
4. С начала войны в Молдову въехало более 664 тысяч украинцев.
5. Ярмарка в центре Кишинева будет работать до конца недели.
6. Экспорт молдавских слив в Германию вырос в 25 раз за пять лет.
7. В Германии расследуют убийство бизнесмена киллером из Молдовы.
8. Саммит стран северной Америки.
9. Антиправительственные выступления в Перу.
10. В Бразилии задержаны 1500 протестующих.
11. Миграция и деньги обсуждались в Риме.
12. Спасение мигрантов в Средиземном море.
13. Бельгия продлевает работу двух атомных реакторов.
14. Суд оправдал кандидата в Президенты Чехии Андрея Бабиша.
15. На въезде в Хорватию длинные автомобильные пробки.
16. Подан иск против компании Danone.
17. Звезда на Алее Славы для Билли Айдола.
18. Карнавал черных и белых в Колумбии.
19. В Египте выпал снег.
20. Филиппинцы собрались, чтобы прикоснуться к статуе черного назарянина.

La data de 10 ianuarie, în cadrul principalului buletin de știri au fost difuzate 20 de subiecte, dintre care 16 subiecte (subiectele 1, 2, 7-20) nu au avut indicate sursele de proveniență a înregistrărilor.

11 ianuarie 2023

Denumirea programului: „Global”

Ora difuzării: 19:06:00 (durata: 27 min. 10 sec.)

În cadrul programului de știri au fost difuzate subiecte cu următoarele titluri:

1. В Кишинёве на 40% вырос тариф на воду и канализацию.
2. Потребление газа в Молдове снизилось на 42% по сравнению с 2021 годом.
3. Бюджетники с зарплатой менее 4000 леев получают компенсации.
4. В Молдове ТЭЦ на треть сократили потребление природного газа.
5. Правительство прогнозирует рост экономики со второй половины 2023 года.
6. Апелляционная палата отклонила запрос адвокатов об освобождении Андронаки.
7. Новые советники Майи Санду: Негруца и Жантуан получили новые должности.
8. Молдова заключила три соглашения о признании водительских прав.
9. Евросоюз поддерживает усилия по защите бездомных животных в Молдове.

10. В Мехико завершился трёхдневный саммит стран Северной Америки.
11. Европейский Союз и НАТО подписали декларацию о совместном сотрудничестве.
12. Адвокат Евы Кайли настаивает на её невиновности.
13. В Хорватии выросли цены при переходе на евро.
14. Континент превращается в центр производства кокаина.
15. Французы против любого увеличения пенсионного возраста.
16. Шесть человек получили ранения в результате нападения с ножом в Париже.
17. Откровения принца Гарри.
18. В Лос-Анджелесе произошла 80-я церемония вручения премии «Золотой Глобус».
19. Лучший ресторан мира скоро закроется.
20. 2022 войдёт в историю из-за высоких температур.
21. No comment: Ажиотаж вокруг мемуаров принца Гарри «Запасной».

La data de 11 ianuarie, în cadrul principalului buletin de știri au fost difuzate 21 de subiecte, dintre care 19 subiecte (subiectele 1-5; 7-17; 19-21) nu au avut indicate sursele de proveniență a înregistrărilor.

12 ianuarie 2023

Denumirea programului: „Global”

Ora difuzării: 19:07:21 (durata: 26 min. 26 sec.)

În cadrul programului de știri au fost difuzate subiecte cu următoarele titluri:

1. МИДЕИ: Риски продолжения войны в Украине очень высокие.
2. Суд вынес приговор гражданину России, который написал на воротах Посольства РФ.
3. В Молдове повысили зарплату ряду работников образовательных учреждений.
4. Deutsche Welle: В Молдове насчитывается около 15 800 работников коммерческого секса.
5. Poșta Moldovei предупредила клиентов о мошенниках.
6. С 10 января владельцы с иностранными номерами должны оплачивать сбор.
7. В Нацагентстве безопасности пищевых продуктов сократят руководящие должности.
8. В Кишинёве задержали подозреваемого в изнасиловании 11-летней девочки.
9. Мужчина, пойманный с фальшивыми долларами, помещён в СИЗО.
10. Константин Москович сыграл на нае пассажирам троллейбуса.
11. НАТО и ЕС будут вместе противостоять России и Китаю.
12. Европарламент пытается погасить коррупционный скандал.
13. Как Хорватия переходит на евро.
14. В Испании покупатели приходят в магазин со своей тарой.
15. В Афинах скончался последний король Греции Константин II.
16. Глава Французской Федерации Футбола отстранён от должности.
17. В Германии исчезнут телефонные будки.
18. Январские температуры достигли рекордных значений в Европе.
19. Ушёл из жизни легендарный гитарист Джефф Бек.
20. Австрийское озеро – редкий естественный каток.
21. No comment: Фестиваль вуду в Бенине.

La data de 12 ianuarie, în cadrul principalului buletin de știri au fost difuzate 21 de subiecte, dintre care 14 subiecte (subiectele 3, 5-8, 10-12, 15-17, 20, 21) nu au avut indicate sursele de proveniență a înregistrărilor.

13 ianuarie 2023

Denumirea programului: „Global”

Ora difuzării: 19:06:19 (durata: 26 min. 41 sec.)

În cadrul programului de știri au fost difuzate subiecte cu următoarele titluri:

1. Кишинёв и Тирасполь подписали четырехмесячный контракт на поставку электроэнергии.
2. Спад в экономике может быть вдвое больше: ВБ ухудшил прогноз.
3. Молдова столкнулась с неизвестным вирусом.
4. Ещё одна жертва от гриппа: в приднестровском регионе умерла 44-летняя женщина.
5. В Бэчой произошло ДТП: погиб 17-летний парень.
6. Одна из улиц в Кишинёве превратилась в каток.
7. Добьёмся успеха несмотря на трудности: Майя Санду пообщалась с жителями Страшенского района.
8. Арестованные у Платона 268 млн. леев переведут на казначейский счёт.
9. В Молдове потребление соли вдвое превышает рекомендации ВОЗ.
10. Покупали в кредит телефоны по поддельным документам.
11. Байден «полностью сотрудничает» с Министерством юстиции в расследовании.
12. Встреча в ледяном отеле Швеции.
13. Испания сняла обвинения в подстрекательстве к мятежу против Пучдемона.
14. Чехи начали голосование в первом туре президентских выборов.
15. В Швеции найдено крупнейшее в Европе месторождение редкоземельных металлов.
16. В Великобритании бастуют врачи скорой помощи.
17. В лондонском аэропорту обнаружили уран в посылке.
18. Болгарская полиция начала крупную операцию против местного криптобанка.
19. Два года лишения свободы условно за убийство человека на охоте.
20. Лиза Мария Пресли умерла от сердечного приступа в возрасте 54 лет.
21. 2022 год станет пятым самым жарким годом за всю историю наблюдений.
22. Почему мы боимся пятницы 13-го?
23. No comment: китайский ледовый фестиваль в Харбине.

La data de 13 ianuarie, în cadrul principalului buletin de știri au fost difuzate 23 de subiecte, dintre care 16 subiecte (subiectele: 2, 4, 5, 7, 9, 11-19, 21, 23) nu au avut indicate sursele de proveniență a înregistrărilor.

Astfel, în urma monitorizării buletinului de știri „Global” din perioada 09-15 ianuarie, s-a atestat că în majoritatea subiectelor difuzate nu este indicată sursa de proveniență a înregistrărilor. În acest context, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e)** din CSMA, care stipulează că: *„În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”*

În același context, este oportun de specificat că, în cadrul buletinului de știri din 09 ianuarie, a fost difuzat subiectul cu denumirea „Австрийское озеро – редкий естественный каток” (nr. 19). Comentariul reportajului nu a corespuns imaginilor și titlului prezentat. Textul prezentatorului care însoțea știrea era despre faptul că în Manila, capitala Filipinelor, 10 mii de catolici au participat la procesiunea tradițională cu ocazia zilei Nazareanului Negru. Prin urmare, între subiectul abordat și imaginile afișate nu există o conexiune reală.

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. b)** din CSMA, potrivit cărora: *„În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: între subiectul abordat și imaginile ce însoțesc comentariul să existe o conexiune reală.”*

De asemenea, ca urmare a monitorizării s-a atestat că buletinele de știri „Global”, difuzate în perioada 09-13 ianuarie 2023, au avut câte o întrerupere de publicitate fiecare:

- „Global”, 09 ianuarie 2023, ora 19:00, pe parcursul duratei de 23 min. 56 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp: 19:17:41–19:21:49.
- „Global”, 10 ianuarie 2023, ora 19:00, pe parcursul duratei de 21 min. 16 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp: 19:13:05–19:16:00.
- „Global”, 11 ianuarie 2023, ora 19:00, pe parcursul duratei de 27 min. 10 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp: 19:16:26–19:18:14.

– „Global”, 12 ianuarie 2023, ora 19:00, pe parcursul duratei de 26 min. 26 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp: 19:19:04–19:20:43.

– „Global”, 13 ianuarie 2023, ora 19:00, pe parcursul duratei de 26 min. 41 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp: 19:16:53–19:19:56.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 66 alin. (3)** din CSMA, conform cărora: *„Difuzarea filmelor concepute pentru televiziune (cu excepția serialelor, foiletoanelor și a documentarelor), a operelor cinematografice și a programelor audiovizuale de știri poate fi întreruptă de publicitate și/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puțin 30 de minute. Difuzarea programelor audiovizuale pentru copii poate fi întreruptă de publicitate și/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puțin 30 de minute, cu condiția că durata programată a programului respectiv depășește 30 de minute. Nu este permisă inserarea publicității sau a teleshoppingului în programele audiovizuale cu caracter religios.”*

În context, este de menționat că, potrivit art. 84 alin. (5) lit. j) din CSMA: *„Se sancționează cu amendă de la 5 000 de lei la 10 000 de lei furnizorii de servicii media și distribuitorii de servicii media care au comis următoarele încălcări: nerespectarea prevederilor privind condițiile de furnizare a comunicărilor comerciale audiovizuale prevăzute la art. 66 alin. (1)–(5), amenda fiind aplicată pentru fiecare caz de încălcare constatat.”*

Totodată, prin Decizia nr. 216 din 01.07.2022, CA a sancționat cu avertizare publică, „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA.

În ședința publică din 03.02.2023, membrii CA și-au exprimat acordul cu constatările din raportul de monitorizare, menționând, în special:

Vicepreședinta CA, Ana Gonța, a comunicat că, în cadrul analizei buletinelor de știri monitorizate, a observat unele elemente care tot constituie, în opinia sa, încălcări ale art. 13 din CSMA, doar că nu există pentru acestea un alineat separat. Astfel, cele 106 știri, difuzate de serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA” pe parcursul a 5 zile, au cuprins știri din 24 de țări sau regiuni ale lumii, dar nicio știre nu a vizat Ucraina, Federația Rusă sau România – în 5 buletine de știri, timp de o săptămână, nu s-a făcut referire la ceea ce se întâmplă în apropiere, la frontiera țării în care emite furnizorul, ceea ce constituie lipsă de informare corectă a publicului. De asemenea, furnizorul a încercat să evite norma legii folosind la un moment dat sintagma „presa independentă” pentru a indica sursa de proveniență a înregistrării. Totodată, se remarcă lipsa de respect al furnizorului față de o anumită categorie de persoane atunci când se admite ca traducerea în limbajul mimico-gestual, care apare pentru câteva minute sau secunde în unele buletine de știri, să fie acoperită de burtieră.

Președinta CA, Liliana Vițu-Eșanu, a concluzionat că nerespectarea regulii privind publicitatea în știri este o încălcare destul de serioasă, sancțiunea urmând a fi aplicată pentru fiecare caz de încălcare de acest gen, și că este regretabil faptul că furnizorul „TELEPROIECT” SRL repetat încalcă prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, demonstrând că nu prea se preocupă de informarea corectă a cetățenilor.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”.
2. Se sancționează cu avertizare publică „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod.

3. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. k) din Cod.
4. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 în cadrul difuzării programului de știri „Global” din 09 ianuarie 2023, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. j) din Cod.
5. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 în cadrul difuzării programului de știri „Global” din 10 ianuarie 2023, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. j) din Cod.
6. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 în cadrul difuzării programului de știri „Global” din 11 ianuarie 2023, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. j) din Cod.
7. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 în cadrul difuzării programului de știri „Global” din 12 ianuarie 2023, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. j) din Cod.
8. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TELEPROIECT” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 în cadrul difuzării programului de știri „Global” din 13 ianuarie 2023, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. j) din Cod.
9. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, „TELEPROIECT” SRL este obligată să difuzeze textele sancțiunilor în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform căroră: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: între subiectul abordat și imaginile ce însoțesc comentariul să existe o conexiune reală.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform căroră: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amenzi în sumă de 25 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, pentru încălcarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 în cadrul difuzării programului de știri „Global” din 09, 10, 11, 12 și 13 ianuarie 2023, conform căroră: „Difuzarea filmelor concepute pentru televiziune (cu excepția serialelor, foiletoanelor și a documentarelor), a

operelor cinematografice și a programelor audiovizuale de știri poate fi întreruptă de publicitate și/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puțin 30 de minute.”

10. „TELEPROIECT” SRL va prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

11. „TELEPROIECT” SRL va prezenta dovada achitării amenzii în termen de 30 de zile din momentul publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Datele bancare pentru achitarea amenzii: Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7

Codul IBAN: MDXXTR G AAA 143111 LLLL 0000

„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157 din 01.08.2013 Regulamentul cu privire la Transferul de credit (cod numeric);

„LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric).

12. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

13. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale și Serviciului financiar.

14. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU